

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Rikoksen Uhri](#) > [Uhrien Oikeudet Jäsenmaittain](#) > 2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

Miten voin tehdä rikosilmoituksen?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, voit tehdä rikosilmoituksen seuraaville:

- mikä tahansa poliisiasema tai kuka tahansa poliisi
- mikä tahansa syyttäjänviranomainen
- mikä tahansa käräjäoikeus (*Amtsgericht*).

Ilmoituksen voi tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Jos kyseessä on suullinen ilmoitus, sen vastaanottava taho laatii kirjallisen pöytäkirjan. Saat pyynnöstä kirjallisen vahvistuksen ilmoituksestasi. Ilmoituksen voi tehdä myös joku muu sinun puolestasi. Kyseinen henkilö ei tarvitse erityistä valtakirjaa.

Useimmissa osavaltioissa rikosilmoituksen voi tehdä poliisille myös sähköisessä asiointipalvelussa.

Ilmoitusta tehdessäsi sinun on ilmoitettava henkilö- ja yhteystietosi, jotta sinulta voidaan pyytää lisätietoja ja sinut voidaan kutsua myöhemmin oikeuteen todistamaan. Jos olet huolissasi henkilötietojesi luovuttamisesta esimerkiksi siksi, että tunnet itsesi uhatuksi, mainitse tästä ilmoituksen vastaanottavalle taholle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta voidaan selvittää, riittääkö yhteystiedoksi tarvittaessa toinen osoite, kuten lakimiehen tai uhrien tukipalvelun osoite.

Rikosilmoituksen sisällön kannalta on tärkeää, että annat ilmoituksessasi kaikki epäiltyä ja rikosta koskevat tiedot, jotta poliisi ja syyttäjä voivat tarkistaa tiedot ja aloittaa tutkinnan.

Rikosilmoitukselle ei pääsääntöisesti ole erityistä määräaikaa. Tietyistä rikoksista, kuten solvauksesta ja kotirauhan rikkomisesta, voidaan kuitenkin nostaa syyte vain, jos olet tehnyt rikosilmoituksen. Rikosilmoitus on tehtävä käräjäoikeudelle, syyttäjälle tai poliisille kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun olet saanut tiedon rikoksesta ja tekijästä. Rikoksentehtäjän tuntemiseksi riittää, että hän on yksilöitävissä. Nimeä ei tarvitse tietää. Rikosilmoituksen yhteydessä sinulle kerrotaan, tarvitaanko rangaistusvaatimusta. On otettava huomioon, että rikokset voivat vanhentua eikä niistä sitten voi enää nostaa syytettä - vanhentuminen tapahtuu kuitenkin vasta vuosien jälkeen ja vanhentumisaika riippuu rikoksesta.

Miten saan tietoa asian etenemisestä?

Kun otat yhteyttä viranomaisiin tietojen saamiseksi, kannattaa ilmoittaa viitenumero. Näin asiakirjat löytyvät helpommin ja nopeammin, ja saat vastauksen nopeammin.

Rikosilmoituksen vastaanottanut viranomainen antaa viitenumeron, joka on yleensä aluksi poliisin viitenumero. Tämän viitenumeron avulla voit tiedustella, mitä poliisi tekee, ja saada lisätietoja. Jos asia siirretään syyttäjälle, voit pyytää poliisilta tai syyttäjänviranomaiselta viitenumeroa, joka on eri numero kuin poliisilla.

Jos et tiedä viitenumeroa, sinun on annettava tiedustelusi yhteydessä henkilötietosi ja - jos se on tiedossa - syytetyn nimi.

Voinko saada oikeusapua (tutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana)? Millä ehdoin?

Oikeus maksuttomaan oikeusapuun tai tukeen oikeudenkäyntikuluissa olemassa seuraavissa tapauksissa:

Jos olosuhteet osoittavat, että et mahdollisesti pysty käyttämään oikeuksiasi kuulemisessa, voit saada kuulemiseen lakimiehen todistajan avustajaksi valtion kustannuksella.

Jos sinulla on oikeus osallistua menettelyyn asianomistajana, sinulle voidaan tietyissä tapauksissa, erityisesti vakavien väkivalta- ja seksuaalirikosten yhteydessä, määrätä oikeusavustaja valtion kustannuksella jo ennen viralliseen syytteen nostamista. Jos oikeusavustajan määräämiselle asetetut ehdot eivät täyty, sinulla on asianomistajana oikeus tukeen oikeudenkäyntikuluissa ja voit hakea sitä, jos et taloudellisen tilanteesi vuoksi pysty itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluista etkä puolustamaan etujasi riittävästi tai sitä ei voida sinulta kohtuudella odottaa.

Siviilikannerikoksissa, joista syyttäjäviranomainen nostaa syytteen viran puolesta vain, jos se on yleisen edun mukaista, voit nostaa syytettyä vastaan yksityisoikeudellisen kanteen, jotta tämä saisi rangaistuksen, jos syyttäjäviranomainen katsoo, ettei syytteen nostaminen ole yleisen edun mukaista, ja syytetty on ollut rikoksen tekohetkellä vähintään 18-vuotias. Tällöin sinä toimit syyttäjäviranomaisen sijasta. Asianomaisena voit hakea tukea oikeudenkäyntikuluissa tuomioistuimelta, joka myös ratkaisee asiasi. Tuki myönnetään, jos et pysty taloudellisen tilanteesi vuoksi vastaamaan oikeudenkäyntikuluista ja jos kanteen menestyminen on todennäköistä.

Voinko hakea korvausta kuluistani (osallistuminen tutkintaan/oikeudenkäyntiin)? Millä ehdoin?

Jos annat todistajana syyttäjälle tai tuomioistuimelle todistajanlausunnon, sinulle korvataan matka- ja muut kulut, ajanmenetykset ja taloudellinen haitta tai ansionmenetykset, jos haet korvausta kolmen kuukauden kuluessa kuulemisesta. Myös poliisin kutsumilla henkilöillä voi olla oikeus korvaukseen. Tämä määräytyy kyseisen osavaltion asiaa koskevan lainsäädännön mukaan.

Jos asiaani ei viedä tuomioistuimeen, voinko hakea muutosta?

Syyttäjäviranomainen voi lopettaa asian käsittelyn eri syistä.

Voit tehdä kirjallisen valituksen päätöksestä lopettaa asian käsittely. Jos tiedossasi on lisäseikkoja tai -todisteita, ne on syytä mainita konkreettisesti valituksessa. Jos syyttäjäviranomainen pitää päätöksensä voimassa, yleisen syyttäjän virasto tutkii asian. Valituksesi käsitellään joka tapauksessa kirjallisesti.

Jos syyttäjäviranomainen ja yleisen syyttäjän virasto kieltäytyvät syytteen nostamisesta, joissakin tapauksissa on mahdollista viedä asia toimivaltaisen osavaltion ylioikeuden käsiteltäväksi ja panna vireille menettely syyttäjäviranomaisen pakottamiseksi kanteen nostamiseen. Saat yleisen syyttäjän virastolta selvät ohjeet, jos tällainen menettely on tapauksessasi mahdollinen. Tällaiseen menettelyyn sovelletaan joka tapauksessa määräaikoja ja tiukkoja muotovaatimuksia. Hakemuksen on oltava lakimiehen allekirjoittama, ja hakijan on vastattava kuluista, jos kanne ei menesty.

Voinko osallistua pääkäsittelyyn?

Jos olet todistaja, voit osallistua pääkäsittelyyn vain antamalla todistajanlausuntonsi. Todistajanlausunnon päätteeksi voit seurata asian käsittelyä yleisönä, mutta et voi enää osallistua pääkäsittelyyn.

Jos osallistut menettelyyn asianomistajana, sinulla on oikeus olla läsnä pääkäsittelyssä, ja voit syyttäjän tavoin esittää pyyntöjä, erityisesti todisteiden esittämiseksi, ja kysymyksiä sekä antaa lausuntoja. Asianomistajana sinulla on myös mahdollisuus esittää loppupuheenvuoro.

Yksityisoikeudellisen vaatimuksen ajaja (*Adhäsionskläger*) voi vaatia rikosentekijältä rikosoikeudenkäynnissä vahingonkorvausta tai korvausta kivusta ja särystä. Hänellä on myös oikeus osallistua pääkäsittelyyn. Hänellä ei kuitenkaan ole muita asianomistajan prosessuaalisia oikeuksia.

Mikä on virallinen roolini oikeusjärjestelmässä? Onko roolini määrätty vai voinko valita seuraavien roolien välillä: uhri, todistaja, asianomistaja (*Zivilpartei*) tai siviilikanteen nostaja (*Privatkläger*)?

Ennen tutkinnan päättymistä sinulla on rikoksen uhrina rikosoikeudellisessa menettelyssä ensisijaisesti todistajan asema. Voit ottaa yhteyttä viranomaisiin milloin tahansa ja toimittaa niille lisää todisteita ja tietoja.

Rikosprosessilaissa rikoksen uhrilla on yleisiä todistajanoikeuksia laajemmat oikeudet, kuten oikeus pyytää tietoja siitä, onko epäilty pidätetty, tietyin edellytyksin oikeus tutustua asiakirjoihin tai asiakirjoissa oleviin tietoihin (ks. myös jäljempänä), oikeus pyytää apua lakimieheltä tai käyttää lakimiestä edustajanaan.

Jos sinulla on oikeus nostaa siviilikanne, saat itse päättää, osallistutko menettelyyn. Saat päättää myös siitä, haluatko vaatia vahingonkorvausta tai korvausta kivusta ja särystä ajamalla yksityisoikeudellista vaatimusta.

Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia rooliini kuuluu?

Todistajana sinulla on kuulemisen aikana seuraavat oikeudet:

- voit kieltäytyä todistamasta, jos olet tai olet ollut naimisissa syytetyn kanssa tai olet kihloissa tämän kanssa (tämä koskee myös rekisteröityjä samaa sukupuolta olevien parisuhteita) tai jos olet tämän lähisukulainen tai sukulainen avioliiton kautta.
- Voit kieltäytyä vastaamasta tiettyihin kysymyksiin, jos se voi johtaa rikossyytteisiin sinua tai lähisukulaisiasi vastaan.
- Kysymyksiä, jotka voivat vaikuttaa kunniaasi tai koskettavat yksityiselämääsi, voidaan esittää vain, jos se on välttämätöntä.
- Rikoksen uhrin mukana voi olla luotettu henkilö, paitsi jos tämän läsnäolo vaarantaisi tutkinnan tarkoituksen.
- Mukanasi voi olla lakimies.
- Jos et pysty itse käyttämään oikeuksiasi, voit saada tietyin edellytyksin valtion kustantaman oikeusavustajan avuksesi kuulemisessa.
- Jos sinulla ei ole riittävää saksan kielen taitoa, kuulemiseen kutsutaan tulkki.
- Sinulla on oikeus korvaukseen (ks. edellä kysymys ”Voinko hakea korvausta kuluistani”).

Tärkeimmät tehtäväsi todistajana ovat:

- Sinun on kerrottava totuus. Tämä merkitsee myös sitä, että et jätä sanomatta mitään, jolla voisi olla merkitystä asian kannalta. Tahallinen väärä lausunto tuomioistuimessa on rangaistava teko, ja siitä määrätään yleensä vapausrangaistus. Myös väärä ilmianto ja rikosentekijän suojelu ovat rikoksia, joihin todistaja, joka antaa perättömän lausuman, voi syyllistyä.

Sinun on saavuttava kuulemiseen, jos syyttäväviranomainen tai poliisi tämän puolesta tai tuomioistuin kutsuu sinut kuultavaksi.

Voinko antaa lausunnon tai todistaa oikeudenkäynnissä? Millä ehdoin?

Jos sinut on kutsuttu pääkäsittelyyn todistajaksi, sinun on todistettava,

paitsi jos on olemassa syy, jonka perusteella voit kieltäytyä todistamasta (ks. edellä todistajan oikeudet ja velvollisuudet)

Asianomistajana voit antaa menettelyssä lausunnon (ks. myös edellä kohta ”Voinko osallistua pääkäsittelyyn?”).

Mitä tietoja saan oikeudenkäynnissä?

Rikoksen uhrina sinulle ilmoitetaan pyynnöstä oikeudenkäynnin lopputulos.

Saanko tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin?

Jos oikeuksiasi on loukattu rikoksella, lakimies voi tutustua asiakirjoihin ja todisteisiin, jos hän osoittaa, että hänellä on siihen oikeutettu intressi. Tässä tapauksessa voit myös saada tietoja ja jäljennöksiä asiakirjoista seurataksesi asian käsittelyä. Jos sinulla on oikeus osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana, sinun tai lakimiehesi ei tarvitse osoittaa oikeutettua intressiä asiakirjoihin tutustumiseksi tai tietojen saamiseksi.

Jos sinulla ei rikoksen uhrina ole oikeudellista edustajaa, sinulla on oikeus tutustua asiakirjoihin valvonnan alaisena.

Oikeus tutustua asiakirjoihin tai saada niiden sisältämiä tietoja voidaan evätä tietyin edellytyksin, esimerkiksi jos tutkinnan tarkoitus vaarantuisi. Se on evättävä, jos se on vastoin syytetyn tai muiden henkilöiden painavampaa suojeltavaa intressiä. Ennen syytteen nostamista ja menettelyn lainvoimaisen päätöksen jälkeen oikeudesta tutustua asiakirjoihin päättää syyttäväviranomainen. Muuten päätöksen tekee tuomioistuin, jossa asiaa käsitellään.

■ Päivitetty viimeksi: 17/06/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.